

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 12/2002 rd**

**Talmanskonferensens förslag till instruktion
för Folkpensionsanstaltens fullmäktige**

**Lagmotion med förslag till lag om ändring av
4 § lagen om Folkpensionsanstalten**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 maj 2002 talmanskonferensens förslag till instruktion för Folkpensionsanstaltens fullmäktige (TKF 1/2002 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med förslaget har utskottet behandlat följande lagmotion:

— lagmotion med förslag till lag om ändring av 4 § lagen om Folkpensionsanstalten (LM 60/2002 rd — Marjatta Vehkaoja /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 28 maj 2002.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- riksdagssekreterare Marja Wallin, riksdagens kansli
- regeringsråd Tuulikki Haikarainen och äldre regeringssekreterare Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet
- ordförande Timo Ihamäki, vice ordförande Pirkko Peltomo och sekreterare Olli Valpola, Folkpensionsanstaltens fullmäktige
- generaldirektör Jorma Huuhtanen, Folkpensionsanstalten.

TALMANSKONFERENSENS FÖRSLAG OCH MOTIONEN

Talmanskonferensens förslag

Talmanskonferensen föreslår en ny instruktion för Folkpensionsanstaltens fullmäktige. Den ersätter den nuvarande instruktionen från 1938.

Den nya instruktionen motsvarar i sak i allt väsentligt den gällande instruktionen, men en del punkter har ändrats för att motsvara lagen om Folkpensionsanstalten, som trädde i kraft den 1 januari 2002. Dessutom har grunderna för full-

mäktiges arvode ändrats för att det bättre skall motsvara arvoden för övriga organ som utses av riksdagen. Vissa verksamhetsrutiner ses över och samtidigt tas det i instruktionen in bestämmelser om förfaranden som redan nu tillämpas.

Instruktionen är avsedd att träda i kraft så snart som möjligt sedan riksdagen har godkänt den.

Lagmotionen

I lagmotionen förslås att lagen om Folkpensionsanstalten ändras. Ändringen innebär att lagen får bestämmelser om grunderna för fullmäktigeledamöters avgång. I sak föreslås grunderna vara

desamma som i den gällande instruktionen för Folkpensionsanstaltens fullmäktige. I lagmotionen föreslås att bestämmelser om grunderna för avgång skall ingå i lagen och inte i instruktionen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN**Motivering**

Av de orsaker som framgår av talmanskonferensens förslag och med hänvisning till erhållen utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker förslaget, men föreslår följande ändringar.

Mandattid

Utskottet föreslår att fullmäktigeledamöternas mandattid enligt 1 § preciseras. I 4 § lagen om Folkpensionsanstalten ingår bestämmelser om val av fullmäktige och om en instruktion för fullmäktige. I 2 mom. sägs att fullmäktige tillsätts under valperiodens första riksmöte för hela valperioden. I instruktionen föreskrivs när mandattiden börjar och när den slutar. Fullmäktigeledamöternas mandattid börjar när riksdagen har valt dem till uppdraget och slutar när valperioden när nya ledamöter har valts. På så sätt kan övervakningen fortsätta utan avbrott när en ny mandattid börjar.

Arvoden

Talmanskonferensen föreslår att arvudet enligt den gällande instruktionen höjs. Förslaget motiveras med att Folkpensionsanstaltens fullmäktige bör få lika stora arvoden och på samma grunder som ledamöterna i övriga organ som utses av riksdagen. I samband med behandlingen av instruktionen för bankfullmäktige ansåg riksdagen att kriterierna för arvoden till ledamöter i organ som utses av riksdagen bör samordnas. Arvoden bör stå i rätt proportion till varandra med avseende på uppdragets art och omfattning, ansåg riksdagen. Utskottet påpekar att Folkpensionsanstaltens fullmäktige fick nya uppgifter när förvaltningen av Folkpensionsanstalten sågs

över 2001. Därför finns det ett visst fog för att arvoden höjs på det sätt som talmanskonferensen föreslår. Också en jämförelse med arvoden i andra organ som utses av riksdagen talar för höjda arvoden, eftersom Folkpensionsanstaltens fullmäktige har lägre arvoden än andra. Men utskottet anser att det i dagsläget inte behövs någon förhöjning, utan att grunderna för arvoden kan ses över på nytt när den nya förvaltningen har befast sin ställning. Utskottet föreslår att arvoden godkänns i enlighet med den gällande instruktionen.

Grunderna för fullmäktigeledamöters avgång

Enligt 7 § i den gällande instruktionen anses en fullmäktigeledamot ha avgått om han kallas till medlem av statsrådet eller utses till medlem eller suppleant i något annat organ inom Folkpensionsanstalten eller om han tar emot en befattning som enligt de övriga fullmäktigeledamöternas enhälliga beslut är olämplig att handhas vid sidan av uppdraget som fullmäktigeledamot. I förslaget till den nya instruktionen ingår inga bestämmelser om grunderna för fullmäktigeledamöternas avgång, eftersom bestämmelserna är av den arten att de måste ingå i lag.

I förslaget anser talmanskonferensen att det fortfarande behövs bestämmelser om på vilka grunder fullmäktigeuppdraget upphör. Fullmäktige övervakar hela förvaltningen och verksamheten i Folkpensionsanstalten. I uppdraget ingår till exempel att förordna styrelseledamöter och bestämma om deras arvoden, att fastställa Folkpensionsanstaltens bokslut och att besluta om ansvarsfrihet för styrelsen. Uppdraget kräver att förtroendet för fullmäktigeledamöterna är stort och att det fortgår mandattiden ut.

Utskottet föreslår att det utifrån lagmotionen stiftas en ny lag om ändring av 4 § lagen om Folkpensionsanstalten. Lagrummet skall föreskriva om grunderna för fullmäktigeledamöters avgång, men också ha bestämmelser om val av fullmäktigeledamöter och ledamöternas uppgifter. Utskottet föreslår att kriterierna för avgång materiellt sett är desamma som i den gällande instruktionen. Kriterierna motsvarar också kriterierna för bankfullmäktige i 10 § lagen om Finlands Bank (214/1998).

Ikraftträdande

Utskottet föreslår att den nya instruktionen och lagförslaget träder i kraft den 1 augusti 2002.

Utskottets ändringsförslag

1.

Instruktion för Folkpensionsanstaltens fullmäktige

1 §

Mandattid

Fullmäktigeledamöternas mandattid börjar när riksdagen har *förrättat valet* av dem och slutar när *nya fullmäktigeledamöter har valts*.

9 §

Arvoden

Fullmäktige får av Folkpensionsanstaltens medel ett årsarvode, som uppgår till en *femtondedel* av det årsarvode med samtliga tidsbestämda höjningar som betalas till riksdagsledamöterna enligt lagen om riksdagsmannaarvode (328/1947). Ordföranden och vice ordföranden

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att förslaget till instruktion för Folkpensionsanstaltens fullmäktige i övrigt godkänns i enlighet med talmanskonferensens förslag, men att 1, 9 och 11 § godkänns med ändringar och

att ett andra lagförslag utifrån lagmotion LM 60/2002 rd godkänns (Utskottets ändringsförslag).

får därtill ett årsarvode som för ordföranden är *en fjärdedel* av fullmäktigeledamöternas årsarvode. Varje månad utbetalas en tolfedel av årsarvodet.

(2 och 3 mom. som i TKF)

Dessutom får ledamöter och suppleanter ett sammanträdesarvode för varje sammanträde som fullmäktige och arbetsutskottet håller. Det uppgår till en *fjärdedel* av månadsarvodet enligt 1 mom.

11 §

Ikraftträdande

Denna instruktion träder i kraft den *1 augusti* 2002. (*Utesl.*)

(2 mom. som i TKF)

2.

Lag

om ändring av 4 § lagen om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 4 § lagen om Folkpensionsanstalten av den 17 augusti 2001 (731/2001) ett nytt 3 mom.
som följer:

4 §
Fullmäktige

inom Folkpensionsanstalten eller om han eller hon tagit emot en befattning som enligt enhälligt beslut av de övriga fullmäktige är olämplig att handhas vid sidan av uppdraget som fullmäktig.

En fullmäktig anses ha avgått om han eller hon kallas till medlem av statsrådet eller utses till ledamot eller suppleant i något annat organ

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2002.

Helsingfors den 4 juni 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
vordf. Timo Ihamäki /saml
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Merikukka Forsius /gröna
Tuula Haatainen /sd
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent
Valto Koski /sd

Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löw /sv
Juha Rehula /cent
Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /saml
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Raija Vahasalo /saml
Jaana Ylä-Mononen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.